

Студент 3 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ ім С. Кузнеця

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ТОВАРІВ У РОЗДРІБНІЙ ТОРГІВЛІ З ВИКОРИСТАННЯМ ТОРГОВИХ АВТОМАТІВ

Анотація. Розглянуто основні положення та особливості реалізації товарів у роздрібній торгівлі з використанням торгових автоматів. Визначено, що у часи, коли магазини "прилавкового" типу активно витісняють супер-, гіпер- і мінімаркети, яткова форма торгівлі також починає вимирати, поступаючи місцем торговим автоматам. Доведено, що в сучасних умовах це один із найпопулярніших видів торгівлі.

Аннотация. Рассмотрены основные положения и особенности реализации товаров в розничной торговле с использованием торговых автоматов. Определено, что во времена, когда магазины "прилавочного" типа активно вытесняют супер-, гипер- и минимаркеты, ларьковая форма торговли также начинает отмирать, уступая место торговым автоматам. Доказано, что в современных условиях это один из самых популярных видов торговли.

Annotation. The article deals with the main regulations and peculiarities of retail sale of goods via vending machines. At the time when "counter"- type stores are actively replacing super-, hyper- and mini-markets, the stall form of trade is also beginning to die out, gradually giving way to vending machines. It is proved to be currently one of the most popular types of trading.

Ключові слова: торговий автомат, вендингові операції, торгівля, патент, товар, регістратор розрахункових операцій.

З кожним роком все більше підприємців виявляють інтерес до використання торгових автоматів. Це не дивно, адже такий спосіб реалізації товарів дає можливість вести торгівлю без оформлення вітрин, праці продавців і т. д. У той же час незвичайна форма торгівлі породжує безліч питань щодо її організації та особливостей відображення операцій в обліку.

Актуальність дослідження полягає у тому, як суб'єктам підприємництва організувати торгівлю за допомогою торгових автоматів, які дозвільні документи для цього потрібні, а також розглянуто важливі нюанси в обліку підприємців у загальній системі.

Автомат працює повністю самостійно за заданою людиною програмою. Але це ще не означає, що суб'єкт підприємництва, отримуючи автомат, може відразу ж його встановити і використовувати. Перше, що він повинен зробити, отримуючи торговий автомат – це зареєструвати його у відповідних органах і отримати передбачені законодавством дозвільні документи [1]. За своєю конструкцією торгові автомати є пересувними малими архітектурними формами. Тому, в першу чергу розміщення торгових автоматів необхідно погоджувати з органами: містобудування та архітектури (з метою отримання дозволу в органах містобудування та архітектури торговий автомат зархований до пересувної малої архітектурної форми); пожежного нагляду; санепідемстанції [1].

Як правило, підприємцям не потрібно отримувати дозвіл органів містобудування та архітектури, якщо торговий автомат розміщується на території ринку та проектна документація дозволяє їх розміщення. Також це відноситься до розміщення торгових автоматів на платформах інженерних споруд, усередині приміщень на частині їх площі. Однак остаточно уточнити дані нюанси підприємці можуть звернувшись до зазначених органів на місцях. Крім того, від підприємця, який встановлює торговельні автомати, можуть вимагати дозвіл на розміщення об'єкта торгівлі, який видають місцеві органи самоврядування. За видачу такого дозволу на розміщення об'єкта торгівлі, власнику автомата потрібно сплатити збір згідно зі статтею 15 Закону про систему оподаткування. Його сума не повинна перевищувати 340 грн при постійній торгівлі у спеціально відведених місцях або 17 грн при разовій торгівлі [2].

Після отримання всіх необхідних дозвільних документів, суб'єкт підприємництва повинен придбати патент. Для власників торгових автоматів придбання патенту відбувається за загальною системою. Торговий патент придбавається окремо для кожної торгової точки. Але якщо підприємець встановлює торговий автомат у приміщенні своєї торгової точки, для якої придбаний патент, то додатковий патент для торгового автомата йому не потрібен. Слід звернути увагу на те, що найпопулярнішими видами реалізації через торгові автомати є продаж приготованих чаю та кави. При реалізації яких патент не потрібен. Але їх основні компоненти відповідно до Закону Про митний тариф потрапляють не до напоїв, а в окрему групу 09 "Кава, чай, мате або парагвайський чай і прянощі" його розділу II "Продукти рослинного походження". Тому для продажу кави та чаю через торговельні автомати без патенту не обійтися [3].

Також статтею 267 ПКУ передбачено випадки, коли суб'єкт підприємництва може отримати пільговий торговий патент. Його вигода полягає в незначній платі порівняно зі звичайним – 0,05 розміру мінімальної заробітної плати щорічно (у 2013 році – 57 грн) [4].

Деякі види товарів, що дають право отримати пільговий торговий патент, та умови їх реалізації можуть зацікавити підприємців для продажу за допомогою торгових автоматів. Наприклад, пільговий торговий патент можна отримати якщо торгувати виключно товарами вітчизняного виробництва, такими, як зубна паста та порошки, косметичні серветки, дитячі пелюшки, папір туалетний, мило господарське, зошити та деякі інші товари. Також пільговий торговий патент можна отримати для торгівлі виключно деякими видами друкованих видань засобів масової інформації вітчизняного виробництва.

При реалізації цих товарів є можливість продавати супутню продукцію (незалежно від країни походження): ручки, олівці, інструменти для креслення, пензлі, мастихіни, мольберти, фарби, лаки, розчинники та закріплювачі для малювання та живопису, полотна, багет, рамки та підрамники для картин, швидкозшивачі, інші канцелярські прилади та конторське приладдя, крім виготовлених із дорогоцінних і напівдорогоцінних металів.

Якщо торговий автомат використовується у роздрібній торгівлі, він приймає грошові кошти. Тому він несе в собі функцію РРО (реєстратора розрахункових операцій). Але особливість торгового автомата полягає в тому, що він не повинен щоденно друкувати фіскальні звітні чеки і зберігати їх у Книгах обліку розрахункових операцій. Разом з цими особливостями у торгових автоматах є свої вимоги обліку розрахункових операцій. Зокрема, з недавнього часу суб'єкт підприємництва повинен забезпечити подачу до органів доходів і зборів по дротових або бездротових каналах зв'язку електронні копії розрахункових документів і фіскальних звітних чеків, що знаходяться на контрольній стрічці в пам'яті торгового автомата або в пам'яті модемів, які до них приєднані. Відповідно, підприємці на загальній системі можуть використовувати тільки ті торговельні автомати, чиє програмне забезпечення дозволить виконати фіскальні функції РРО. Такі торгові автомати повинні бути перераховані в Держреєстрі РРО. Слід зазначити, що загальносистемник може продавати товари через торговельні автомати без фіскального блоку пам'яті, якщо "поставить поруч" касира із звичайним РРО, але це повністю позбавить сенсу використання торгового автомата [5].

Використання торгового автомата через роздрібну торгівлю дозволяється при реалізації продовольчих і непродовольчих товарів тільки нескладного асортименту. Крім того, торгувати продовольчими та непродовольчими товарами в одному дрібнодрібному торговельному пункті можна лише за умови, що продовольчі товари фасовані, мають герметичну (непошкоджену) упаковку і при цьому додержується принцип товарного сусідства. Але не всі види таких товарів дозволено реалізовувати через торговельні автомати. Зокрема, заборона стосовно торгових автоматів накла-дана на:

- алкогольні напої та тютюнові вироби;
- вогнебезпечні товари побутової хімії, піротехнічні іграшки, паливно-мастильні матеріали;
- вироби, реалізація яких заборонена законодавчими актами;
- товари, які не мають супровідних документів та документів, що підтверджують якість і безпеку товарів, наявність яких обумовлена нормативними актами [2].

З появою в Україні, торговельні автомати придбали масу послідовників, а відносно нова галузь стала бурхливо розвиватися, приносячи мільйони гривень. Очевидна зручність усієї системи і недороге обслуговування сприяло розвитку цілих вендингових мереж. Торгові автомати можна зустріти в лікарнях, офісних будівлях, університетах, на заправках, та практично скрізь, де можна спостерігати велику кількість людей. Не стоять на місці і виробники торгових автоматів, удосконалюючи традиційне і відкриваючи щось нове, що може вдихнути нове життя в галузь [1].

Головним плюсом підприємництва, пов'язаного з установкою торгових автоматів, є маленькі витрати на оренду площі і зручність торгівлі. Слід розглянути маленькі витрати. Торгові автомати можуть розташовуватися на площі в 0,5 – 1 кв. м, що істотно спрощує вибір місця розташування, і тим самим зменшує витрати на пошук цього місця. Можна поставити автомат у популярному торговому центрі і заплатити при цьому небагато, після чого всі витрати окупляться мінімум через півроку. Автономна робота дозволяє економити час і займатися своїми справами, в той час як апарат буде приносити стабільний прибуток без участі власника. Залишається лише вчасно реагувати на сигнали про те, що інгредієнти закінчуються [2].

Таким чином, реалізація товарів через торгові автомати має дуже багато особливостей і нюансів, це дуже популярний вид діяльності, який до кінця не освоєний і вимагає більшої уваги. Оскільки цей вид діяльності дуже прогресує, необхідно розглядати всі особливості та нюанси більш широко і поглиблено.

Наук. керівн. Литвиненко А. О.

Література: 1. <http://academic.ru/dic.nsf/ruwiki/18180>. 2. Гузло Б. Б. Журнал "Торговля и налогообложение" / Б. Б. Гузло. – 2009. – № 2. 3. Закон про патентування [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua. 4. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua. 5. Державний реєстр України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.